

Dehüdroepiandrosteroonsulfaat (DHEAS)

Dehüdroepiandrosteroonsulfaat (P-DHEAS)

Põhja-Eesti regionaalhaigla laboratooriumi automaatliini labor
Telefonid: 617 1027; 617 1661

Üldiseloostus

DHEAS on steroidhormoon, mida toodetakse kolesteroolist neerupealise koore androgeenses piirkonnas. Suurenenud DHEAS põhjustab hirsutismi ja virilismi nähte, mida kutsuvad esile nõrga androgeeni DHEASi märksa androgeensemad metaboliidid testosteroon ja androstendiool. DHEAS kontsentratsioonid on väga eest sõltuvad, olles suuremad vahetult peale sündi, vähenevad lapseas kiiresti ja hakkavad suurenema taas puberteedi saabudes, saavutades maksimaalse taseme ca 30.eluaastaks ja seejärel hakkavad vähenema. DHEAS on lühikese poolestusaja (1 päev) ja vähese bioloogilise varieeruvuse tõttu hea marker neerupealise koore androgeenide produktsiooni jälgimiseks.

Näidustused

- Neerupealise koore funktsiooni hinnang, eeskätt virilisatsiooni diferentsiaaldiagnostikas
- Cushingi sündroomi diferentsiaaldiagnostika

Referentsvahemik ²

Vanus	Naised	Mehed
<1 näd	2,9-16,5 µmol/L	
1-4 näd	<11,7 µmol/L	
1-12 k	<3,4 µmol/L	
1-4 a	<1,1 µmol/L	
5-9 a	<2,3 µmol/L	
10-14 a	<7,6 µmol/L	<6,7 µmol/L

15-19 a	1,8-10,0 µmol/L	1,9 – 13,4 µmol/L
20-24 a	4,0-11,0 µmol/L	5,7-13,4 µmol/L
25-34 a	2,7-9,2 µmol/L	4,3-12,2 µmol/L
35-44 a	1,7-9,2 µmol/L	2,4-11,6 µmol/L
45-54 a	<7,0 µmol/L	1,2-9,0 µmol/L
55-64 a	<5,6 µmol/L	1,4-8,0 µmol/L
65-74 a	<6,7 µmol/L	<6,8 µmol/L
>75 a	<4,2 µmol/L	<3,3 µmol/L

Kliiniline tõlgendus

DHEAS plasmakontsentratsioon on suurenenud:

- Kaasasündinud neerupealiste hüperplaasia (CAH). Dexamethason vähendab suurenenud DHEAS väärtusi
- Neerupealise kasvaja. Dexamethason ei vähenda suurenenud DHEAS väärtusi
- Cushingi sündroom neerupealiste hüperplaasiast – kõrgemad väärtused kui Cushingi sündroom healoomulisest kortikaalsest adenoomist
- Cushingi sündroom healoomulisest kortikaalsest adenoomist – madalamad väärtused kui Cushingi sündroom neerupealiste hüperplaasiast
- Cushingi tõbi (hüpofüüsi patoloogia) – vähene DHEAS suurenemine
- Hüpogonadotroopne hüpogonadism – DHEAS vastab kronoloogilisele vanusele ja on suurenenud luulise vanuse jaoks
- Idiopaatiline hiline puberteet - DHEAS on madal kronoloogilise vanuse jaoks ja vastab luulisele vanusele
- Hüperprolaktineemia
- Polütsüstiliste ovaariumite sündroom (PCOS)
- Esimesed elupäevad, eriti haigetel ja enneaegsetel vastsündinutel

DHEAS plasmakontsentratsioon on vähenenud:

- Addisoni tõbi

- Neerupealise hüpoplaasia

Proovimaterjal	Veeniveri/plasma Veeniveri/seerum
Proovianum	Geeliga LH-katsuti (heleroheline kork) Geeliga CAT katsuti (kollane kork)
Proovimaterjali säilivusaeg, -temperatuur jt transpordi tingimused	Seerum, plasma 2...8 °C 2 päeva Seerum, plasma -20 °C 2 kuud
Teostamise sagedus	24 h
Mõõtemetod	Elektrokemiluminestsents (ECLIA).
HK kood	66706

Kirjandus

1. Wallach J. Interpretation of Diagnostic Tests. 8th ed. Philadelphia: Lippincott Williams&Wilkins, 2007.
2. Insert sheet DHEA-S 2015-02, V 17.0 English 2015-07,ms_03000087122V17.0 Roche Diagnostics 2015. Referentsväärtused ümardatud.

Koostanud Marge Kütt, laboriarst, laboratooriumi juhataja

18.07.2017

Viimati uuendatud 10.11.2024